

# Debreczeni Független Újság



pártoktól független politikai napilap.

<b>ELŐFIZETÉSI ÁR:</b> Helyben: . . . . . Vidéken: Egy hóra . . . . . I kor. Egy hóra . . . . . I kor. 50 fill. Negyedévre . . . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felelős szerkesztő: <b>HEGEDŰS LORÁNT.</b> Kiadók és laptulajdonosok: <b>HOFFMANN és KRONOVITZ.</b>	Szerkesztőség és kiadóhivatal: <b>DEBRECZEN,</b> Plac-utoza 47. és 49. szám.
---	--	--	--

## A debreczeni munkáskertek.

Debreczen, március 3.

Egy kép áll előttem, amitől nem tudok szabadulni.

A színház zsufolásig tele van. Egyszerre lángok csapnak fel a színpadról, ezer torok egyszerre kiáltja kétségbeesetten, hogy tűz van, irtózatossá válik az emberiség, halálfelelem támad az emberekben és mindenki könyökével lök egyet szomszédjára, még ha az az édes testvére is, csak hogy állati ösztönével először a maga életét mentse meg, — ott pusztulnának el mindnyájan undorító halállal, egymást elgázolva, összetaposva, ha nem akadna egy ember, aki megnyugtatja a tömeget és megmutatja a szabadulás útját.

A mi gazdasági küzdelmünk is olyan, mint a kijárási előtt egymást gyilkoló tömegé. Utat nyitunk magunknak erővel, fortélylallyal, öködbe szorított kézzel, egymást összetaposva, egymás testén át gázolva. Mégis akadt egy ember, egy gyáros, egy okosan számítani tudó üzletember, akinek van bátorsága, hogy odakiáltta egy fanatikus embertömegnek: *Megálljatok!* Mi dolgozhatunk együtt is, nemcsak egymás ellen. Vállalkozó karöltve dolgozhatik a munkásaival, hogy minden munkásnak szerezzen egy kis

darab földet, ahol az ünnepnap nem hallja többé a gép zakatolását, újra egész ember lesz, egy kis darab föld korlátlan ura és élvezzi a gyümölcsöt, amelynek fáját maga ültette el.

A közhasznú munkáskertek meghonosítása Magyarországon társadalmi uton többet fog tenni a szociális béke helyreállítására, mint szigorú sztrájktervények. Nyugodtabb, megelégedettebb, erősebb, egészségesebb lesz a munkás, akinek lesz egy kis darab földje, amelyet ünnepnap maga művel családjával. Ily módon meg fog maradni a magyar gyári munkásban is valami az ősi ragaszkodásból a magyar földhöz. Paraszi őseinek méltó utódja lesz.

Amikor a közhasznú munkáskerteknek számos előnyére gondolunk, szinte csodálkozunk rajta, hogy hogy lehetünk meg eddig nélkülok. Szántó Győző eszméjének helyességét és a terv kivihetőségét az mutatja, hogy már néhány hónap alatt több százan jelentkeztek, akik egy-két koronaért kis földet akarnak maguknak bérelni a város közvetlen periferiájában és amikor a közhasznú munkáskertek intézménye törvényes formák között is meg fog alakulni, akkorra már a gyakorlat által, mint föltétlenül életképes és hasznos dolog, —

megkapja a sanctóját. Ez a kis darab föld, amely szórakozást, egészséget és olcsó élelmet, az üres óráknak, a gyermeki munkaerőnek jó kihasználását, egészséges testmozgást nyújt, — egyszerűsége éreztetni fogja kedvező hatását a betegsegélyező pénztárak zárószámadásainál is. Kevesebb betgnapot fog kelleni fizetni a pénztárnak és így kisebb lesz a munkaadó és a munkás járuléka.

A csütörtöki értekezlet, amelyet Szántó Győző, a Magyar gyáriparosok országos szövetsége debreceni fiókjának az elnöke, hívott egybe délután 6 órára a Kereskedő Társulat dísztermébe, ezt a városunkra és munkásaink jólétére nézve rendkívül fontos ügyet fogja tárgyalni.

**Balkányi Béla.**

**A szövetséges hadügyminiszterek.** *écsből* táviratozzák: Báró Schönaich tábornok, közös hadügyminiszter a porosz hadügyminiszterium 100 éves fennállása alkalmából a közös hadsereg nevében szívélyes üdvözlő táviratot intézett Einem gyalogsági tábornok, porosz hadügyminiszterhez. Einem köszönetet az üdvözlésért táviratban mondott, melyet így végzett: Adja a Mindenható, hogy szövetséges hadseregeink továbbra is hű fegyvertársak maradhassanak.

## Elégtétel.

Irta: **Salgó Margit.**

A kaszinóban már kezdtek sutogni Nemesnérről. Itt is, ott is esett egy szó róla, kártya közben is megemlékeztek a kis asszonykáról s miután a férfiak épp úgy szeretnek pletykálni, mint az asszonyok, így hát gyorsan terjedt a hír.

A jó barátok persze ügyeltek, hogy a férj meg ne tudjon semmit.

Nem szeret ilyen ügyet elintézni senki. A párba már nagyon ósdi dolog, azért van ma becsületbíráóság, hogy oda vigye mindenki kényes ügyeit.

Hanem azért mégis beszéltek Nemesnérről. Legutóbbi viszonya a divatos színésznél kezdett komolyabb arányokat ölteni és ahol csak tehettek, beszéltek, pletykáltak, rágalmazták őket.

Egyszer azonban a férj is megtudott valamit. Egy-egy összeállított szóból összeállította azt a rettenetes mondatot, hogy a felesége megcsalja.

Felment a kaszinóba s félrehívta sógorát a kártyaszobában.

— Mondd édes fiam, kezdte kérő hangon, mit beszélnek itt honkáról annyit?

A másik meghökken, arca elsápadt egy pillanatra, de Nemesnek ennyi éppen elég volt. Megragadta sógora kezét és hevesen kiáltott: Imre — mindent akarok

tudni. A feleségem megcsal, ezt már tudom, de hát ki... akarom mondani, hogy ki?...

Lerogyott egy székre és kezeibe temette arcát. Irgalmas Isten! Hát mit akarok még?... Két éves házasság vagyunk...

Odanyújtotta kezét a mozdulatlanul álló férjhez és nyöszörgve kérdezte:

— Mondd Imre, hát megérdemeltem ezt én tőle? Mondd, hát olyan rossz vagyok én? Igen?

A másik nem mozdult, merően nézett ki a havas világba és azt gondolta magában, hogy bizony a nők nagyon rosszak és nem is fog soha sem nőülni, ha saját nővéreben ennyire kellett csalatkozni. Hanem azért megfordult és ránézett sógorára. És amint azt a szép férfit ennyire összetörtnek és lesilányítottak látta, halkán, mintegy magához beszélve szólott:

És azt mondják, hogy a nők nem képesek lelkileg tönkretenni egy férfit. Azt mondják, hogy a férfi idegei acélból vannak — ruganyosak és hamar, nagyon hamar kiheverik a bánatot, csalódást? Hisz a mi életünk hálóját is az ő finom ujjacskái szövik. Azt tesszünk, amit ők akarnak.

A férj még mindig ott ült, kezeibe temetve arcát, lassan vontatva ismételte:

— Igen, az ő ujjak szövik a mi életünk hálóját és azt tesszünk, amit ők akar-

nak... Felnezzet: az idő már alkonyatra jár.

Sötét árnyak vetődtek be a szobába, csak a hó világított még ennek a nagy, bűnös bábelnek.

A két férfi szinte elveszett már a homályban. Egyszerre Imre megszólalt:

— Te Endre, én most oda megyek hozzátok. Azok most biztosan együtt vannak, rájuk töröm az ajtót és lelövöm azt a kutyát. Tudod, ha engem becsúznak, nem baj, én nőtlen vagyok, nincs senkim...

— Nem, fiam, vágott szavába a férj — nem, te nem mégy oda, hanem én. En vagyok az ura, én fogok leszámolni vele...

Készülődtek. Endre már rendbe hozta egy kissé magát. Megigazitotta nyakkendőjét, aztán kisetelt a folyosóra, ahol a kabátot felsegítő huszár meg is jegyezte:

— Egy kissé sápadt, méltóságos ur! Endre mosolygott s a mellette álló Imrével kezet fogott.

— Menj vissza — mondotta szomorú mosolylyal — és mond meg az uraknak, hogy nagyon sürgős, fontos elvégezni való ügyem van.

... Szédülő fővel ballagott le a lépcsőn. A kapuban megcsapta a hideg februári levegő. — Megsimította haját és elindult haza. Az ő megcsufolt házába. Csak haza, haza...

A Kossuth Lajos-utcában csak nehezen

# Színház után „Angol Királynő”

1909/1 1-2 old.  
Viepesulobol

## Az agráriusokat leszavazták.

### Vita az általános kereseti adóról.

#### A képviselőház ülése.

A mai ülésen birokra szállt az agrárius elfogultság a józan észszel — csudálatosképpen — alól maradt. A pénzügyi bizottságban a konzervatív elemek hirdették, hogy a tőkekamatadó kulcsát 5 százalékról 10 százalékra emeljék. Ez az igazságtalanság, főleg a szegény nép megtakarított garasai ellen irányuló támadás és éppen ezért Eber Antal határozati javaslatot nyújtott be, hogy állítsák vissza az 5 százalékos adókulcsot. A Ház azután ma névszerinti szavazással, nagy szótöbbséggel határozattá emelte az indítványt.

A tőkekamat- és járadékadóról szóló javaslatot ezután részleteiben is megszavazták, majd áttértek az általános kereseti adó reformjáról szóló javaslatra, melyet rövid vita után szintén elfogadtak.

Részletes tudósításunk az ülésről itt következik:

Az ülésen Justh Gyula elnökölt.

#### A leszavazott agráriusok.

Az elnöki bejelentések után folytatták a tőkekamat- és járadékadóról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Soron következő a javaslat 12. szakasza, mely a tőkekamatadó megállapításáról intézkedik. Ebben a tárgyban Eber Antal határozati javaslatot adott be, mely a pénzügyi bizottság 10 százalékos jelentésével szemben a tőkekamatadót öt százalékra kívánja leszállítani. Ezenkívül Kuszka István az özvegyek, árvák és gyámoltak tőkéjének adóját két százalékban óhajtja megállapítani és e tárgyban határozati javaslatot adott be.

Elnök: Jelenti, hogy Eber Antal és husz társa a vitás kérdést névszerinti szavazással kívánják eldönteni. A névszerinti szavazás eredménye az volt, hogy Eber mellett 96-an, ellene 51-en szavaztak s így a

Ház az ötszázalékos tők kamatadót állapította meg.

A 19. szakasznál Wekerle Sándor miniszterelnök azt a módosítást ajánlotta, hogy a büntetés az elfogadott adó egyszázalékában állapíttassék meg s csak ismételt felszólítás ellenére megtagadott bevallás esetén rovassék ki négy százalék. A módosítást elfogadták.

A többi szakasznál nem volt vita s így a Ház részleteiben is megszavazta a tőkekamatadó és járadékairól szóló törvényjavaslatot.

#### Az általános kereseti adó.

Ezután az általános kereseti adóról szóló törvényjavaslat került sorra.

Nagy Sándor: Nem igaz, hogy a kereső osztályok Magyarországon kevésbé vannak megadóztatva. Helytelen állítás az is, hogy ennél az adónál csak kereskedők és iparosok vannak érdekelve, mert az igazság az, hogy több, mint 300 foglalkozási ág esik a kereseti adó alá. A javaslatot elfogadják.

A szünet után Polónyi Géza beszélt. Nem fogadja el a javaslatot, mert a kereseti adó reformjának súlyos következményei től félti az ipart és kereskedelmet.

Vázsonyi Vilmos a progresszió behozatalát követeli a kereseti adónál

Wekerle Sándor miniszterelnök válasza után következett a szavazás,

A Ház a törvényjavaslatot általánosságban elfogadja.

#### Az interpellációk.

Ezután az interpellációkra tértek át. Bozoky Árpád a Szerbiával kötött vám- és kereskedelemügyi szerződés dolgában interpellál.

Nagy György március 15-ikének nemzeti ünnepé avatása ügyében intéz interpellációt a miniszterelnökhöz. Hiába ráncigálták elő erőszakkal április 11-két, a nép vérébe március 15-ikének jelentősége ment át. Fölszólítja a kormányt, terjesszen elő törvényjavaslatot, amely március 15-ikét nemzeti ünnepé avatja.

Az interpellációkat kiadták a miniszterelnöknek s ezzel az ülés délután fél 3 óra-  
kor véget ért.

juthatott előre Megfogott egy bérkocsit és beledobta magát. Lehunyt szeméit és gondolkodni akart ... de egy perc múlva kétségbeesetten tapasztalta, hogy nem bír ... Kinézett az ablakon és csodálkozva látta, hogy teljesen idegen tájakon jár. De nem, mindjárt itt a műgyetem ... aztán a Sándor utca, aztán a múzeum ... Most megáll a kocsi ... Talán a rendőr állította meg, mert sebesen hajtattott ... Most kinyitják az ajtót ... Endre felakart ugrani helyéből, de abban percben megszólalt a kocsis hangja:

— Itthon vónánk tekintetes ur ... Endre felretent, kiugrott a kocsiból és felhaladt a lépcsőkön.

A folyosón gépiesen becsengetett, belépett. Idegen kabátot látott a fogason. Itt van, gondolta és ez a gondolat megerősítette egy kissé. Kopogtatás nélkül ment be az ebédlőbe. Az ajtóban megállt szó, hang nélkül.

De az a pillantás, melyet abban a percben feleségére vetett, talán örökre belevésődött az asszony lelkébe. Minden volt abban a tekintetben. Fájdalom, szemrehányás, bupanasz, minden ...

Összerázkódott, átment a szomszéd szobába és az íróasztalból kivette a revolvért. A két szerelmes mozdulatlanul nézte ezt a hangtalanul mozgó embert. Még mindig úgy ültek, ahogy a férj megiepte őket. Szorosan egymás mellett, egy tányérból ettek.

A férj most odalépett a csábitóhoz. Vállára teite kezét és hideg parancsoló hangon mondta neki:

— Fizesse ki a feleségemet ... Az asszony felsikoltott, de a férj keze vasként nehezült a vállára.

— Fizesse, ki rögtön a feleségemet, annak az asszonynak szüksége van a pénzre. A csábitó előszedte tárcáját és egy százast kotorászott ki belőle

— Egy forintot adjon neki. — Endre, ordította az asszony majdnem magán kívül, odadobva magát a férje lába elé a földre.

— Egy forintot! ismételte a férj a revolvért felhúzva.

A csábitó kitette a forintot az asztalra, s bambán ránézett a férjre.

— Jól van, — bólintott — már most mehet ...

— Remélem, mondotta felesége felé fordulva, most már nem hal meg éhen ... Elmentek. Nem történt semmi különös. Kívül becsapódott egy ajtó és avval vége volt mindennek ...

Lent az utcán még ott állt a kifizetetlen bérkocsi. Éppen kapóra jött. Endre beledobta magát és kiszólt a bérkocsisnak:

— Hajtson gyorsan a Keletihez, de gyorsan, hogy az expresst még elérhes-sük ...

## A debreczen—nagyvárad vasut.

### Debreczen város érdeke.

#### Röpirat a vasutról.

A debreczen—nagyvárad vasut ügye az utóbbi időben, úgy látszott, hogy kissé elaludt. Pedig a vasut létesítése egyaránt érdeke Debreczen és Nagyvárad városának. Nagyvárad már megszavazott volt a vasut építés céljaira 50 ezer koronát, de Debreczen város közgyűlése még nem határozott a támogatás ügyében.

A debreczen—nagyvárad vasut ügyének egyik lelelkesebb hive, Szabó Kálmán, a harmadik kerület kiváló képviselője volt, akinek agitációjára a debreczeni vasutügyi ad hoc-bizottság oly határozatot hozott, hogy a város a debreczen—hosszupályi—nagyvárad vasut kiépítésére 160 ezer korona segélyt adjon, ha pedig a vasut Debreczen—Derecske irányában fog haladni, úgy 80 ezer koronát szavazzon meg a város a vasut számára. Debreczen városára ugyanis sokkal kedvezőbb lett volna, ha a vasut debreczen—hosszupályi irányban halad.

Az engedélyező tárgyaláson azonban a kereskedelemügyi miniszterium a derecskei irány mellett döntött. Talán ennek tulajdonítható, hogy Debreczenben bizonyos elkedvetlenedés mutatkozott a debreczen—nagyvárad vasut dolgában.

A vasut ügyében ma egy röpirat jelent meg Okolicsányi Zoltán dr. tollából. A füzet érdekesen ismerteti a vasut kérdés és Debreczen városnak a vasutal kapcsolatos érdekeit. Az érdekes ismertetésből a következő részletet közöljük:

#### (A debreczeni piac érdeke.)

„Mint hogy a miniszter a hosszupályi—debreczeni vonal elejtésével a derecskei vonalvezetés mellett foglalt véglegesen állást, az ügy jelen stádiumában egyedül csak azal foglalkozhatunk, hogy a debreczen—nagyvárad vasutnak ezen irányban való létesítése közgazdasági szempontból, különösen pedig Debreczen város szempontjából kívánatos-e és vajjon indokolt-e, hogy ennél fogva a város közönsége a vasut létesítése érdekében anyagi áldozatokat hozzon.

Ebből a szempontból bírálván a viszonyokat, az alábbiakban bebizonyítjuk, hogy Debreczennek Nagyváraddal való direkt összeköttetése anyagilag javára szolgál ugya a köznek, valamint Debreczen minden egyes polgárának.

Tudjuk, hogy a mai drágaság mellett minő nagy szerepet játszik a piaci forgalom az élelmezés terén. Az új vonal számos és nagy községet kapcsolna Debreczenhez, kik eddig nehezen értékesített terményeiket a szállítás megkönnyítése révén bizonyára Debreczen piacára hoznák, ezzel növelvén a kínálatot, ami természetszerűleg olcsóbbá teszi a piacot.

De számszerűleg kimutatható haszonra is utalhatunk. A vonatok Debreczentől—Nagyváradig közvetlenül fognak közlekedni s a dijszabások egységesen az egész debreczen—nagyvárad vonalra fognak átszámmittatni.

#### (Két óra ut Nagyvárad.)

A debreczen—nagyvárad h. é. vasut 69 km. hosszú lesz, a debreczen—nagyvárad távolság tehát a mai Püspökladányon át vezető 113 kilométer hosszú utvonallal szemben 14 kilométerrel fog megrövidülni, Ennek az utróvidítésnek a hatása érez-

# Lányok, lányok, lányok,

de nem a faluba, hanem Neumann Testvérek céghez a Tisza palotában, ahol a közelgő tavaszi idényre már rengeteg szebbnél szebb fél és magas cipők vannak felhalmozva s 3 frittól kezdve valódi Chevreaux faszeges talpu s bőrsarku félcipők kaphatók.

hetővé fog válni az utazási időtartam megrövidülésében Nagyvárad és Debrecen között, ugyszintén a menetdíjak, valamint az áruszállítási díjszabások olcsóbbodásában.

A tervezett h. é. vasuton a vonatoknak az engedély-okiratban megállapítandó maximum sebessége 40 km. leend. A Debrecen és Nagyvárad közötti 69 km. hosszú utvonalat tehát a személyszállító vonatok két óra alatt könnyen megtehetik.

Az utróvidülés következtében a személyszállítási díjak a III. kocsiosztályban 1 kor. 50 fillérrel lesznek alacsonyabbak, a jelenleg Püspökladányon át fennálló menetdíjaknál. Már a megtakarításnak egymagában is rendkívül nagy jelentősége lesz. Debrecen és Nagyvárad közt tudvalevőleg igen élénk a személyforgalom. A hivatalos statisztikai adatok szerint ezt az utat évente több, mint 20,000 utas teszi meg. A 3-ik osztályban utazó közönség egyedül a személyforgalomban évente 30,000 koronánál többet fog megtakarítani.

(Az áruszállítás.)

Az áruszállításnál a szállítási díjak olcsóbbodása következtében még jelentősebb előnyökben fog részesülni a közönség. A tervezett vasut egyrészt Hajdúvármegye síkvidéke, másrészt pedig a fában és mindenféle ipari célokra alkalmas kövekben gazdag Bihari Erchegeység között a leggyenesebb összeköttetést fogja létesíteni. Ennek az összeköttetésnek különös gazdasági jelentősége van, mert amiben az egyik vidék hiányt szenved, a másik vidék termelésével lehet fedezni. Az egészséges cserforgalom kifejlődésének megvan tehát minden előfeltétele. Ez a forgalom eddig a viteldíjak drágasága miatt nem ölthetett nagyobb mértéket. A tervezett vasut 44 km. utróvidítése önmagában hordja a díjak olcsóbbodásának garanciáit. A Nagyvárad és Debrecen közötti jelenlegi áruforgalom több, mint 5000—6000 kocsi rakomány évente. A szállítási díjknál elérhető megtakarítás a szállítandó áruk minőségéhez képest kocsi rakományonként 5—10 korona leend. Az áruszállításnál tehát a közönség évente mintegy 50,000 koronát fog megtakarítani

(Derecske forgalma.)

Azt az aggodalmat, hogy az új vasut Derecske forgalmát elterelhetné Debrecen felé, megcáfolja Derecske földrajzi fekvése.

Derecske Debrecenről 20 km.-re van. Nagyváradhoz az új vasuton 49 km. távolságra lesz. A szállítási díjak tehát ugy a személy, mint az áruforgalomban a távolsági viszonyoknak megfelelően két és félszeresen drágábbak lesznek Nagyváradra, mint Debrecenbe. Az új vasut tehát a jelenleg Debrecenbe gravitáló derecskei forgalmat nem fogja elterelni. De még ha a nagyváradiai piac bizonyos forgalmakat el is hódítana Debrecen felé, viszont Debrecen is kap új forgalmakat, amelyekkel eddig vasut hiányában nem voltak connexiói és kap ezenfelül oly gazdasági előnyöket, melynek egy évi értéke is felér a megszavazandó hozzájárulással.

A debrecen—nagyvárad vasut ügyében ideje lesz már Debrecen város közgyűlésének is megszólalni. A vasut, mint a fentiekből is kitűnik, fontos közgazdasági érdekű képvisel s ezért Debrecen városának is igyekezni kell a létesítését előmozdítani.

## Mulatság.

— **Kereskedő ifjak estélye.** A debreceni kereskedő ifjak társulatának dalköre márczius hó 13-án, szombaton este rendezi a Royal-szálloda ujonnan épült dísztermében Magyar Imre és fia zenekara mellett az ajkai bányászercsétlenek családtagjai javára táncocsal egybekötött hetvenedik zártkörű dalestélyét a következő műsorral: 1. Nyitány, a Magyar Imre és fia zenekara által. 2. Fráter nóták. (Száz szál gyertya stb.) Férfikarra átírta Hoppe Rezső, előadja a dalkör. 3. Zenetrió a) Mozart: Menuetto, Esdur. b) Haydn: G dur trió Rondo all'onga-

reza, előadja Szenes Jenő (hegedű), Pattermann Ida urleány (gordonka) és Békéssi Anna urleány (zongora). 4. Kossuth dala. Férfikarra átírta: Gaál Ferenc, előadja a dalkör. 5. Álarcos bálban. Páros jelenet, írta Szánthó József, előadja: Huzella Irén urhölgy és Czobor László. 6. Felolvasás, tartja Boruss Mihály. 7. Dankó nóták. Férfikarra írta Feri Rezső, előadja a dalkör. — Az estély kezdete 9 órakor. Belépti-díj személyenként 2 korona, családjegy 3 személyre 4 korona

## Kormányválság előtt.

### Nagy ellentétek a bank ügyében.

### A koalíció szekere fölborul.

### Justh harcol az önálló bankért.

A képviselőház folyosóján — mint budapesti tudósítónk táviratozza — ma délelőtt a függetlenségi párt tagjai szél-tében-hosszában beszéltek, hogy a kormány megbukott és hogy most a függetlenségi párt egymaga veszi át az ország kormányzását.

A parlament egészen a bankbizottság tegnapi határozatának hatása alatt állott.

— **Nincs mentség! Napok kérdése a kormány bukása!**

Ezt mondta ma reggel a kormány megbízhatóság híve, Ugron Gábor s ez a nézet éppen nem pesszimistikus. Nem is kérdés már, hogy megmentheti a koalíciós kabinet az életét, legfeljebb arról lehet szó, hány nappal bírja azt meghosszabbítani.

Ez a bizonyosság pedig éppen nem támaszt izgalmat a Házban. Az emberek nyugodtan tárgyalják a jövő eshetőségeit. S abban egyeznek meg a hatványhatosok is, a negyvennyolcasok is, hogy egyikük sem néz valami rózsás bizalommal a történendők elé.

#### Andrássy pártja.

Legkevesébb az alkotmánypártiak. Ezek módfelett el vannak keseredve s azt a magatartást, melyet a bankbizottságnak tegnapi Széll Kálmánnal szemben tanúsítottak a függetlenségi képviselők, a párt ellen való inzultusnak nézik.

— **A helyzetnek három-négy nap alatt —** mondta a párt egyik vezető tagja — **fel kell borulnia.** Nem szabad bevárni, míg a bankbizottság függetlenségi tagjai olyan határozatot hoznak, amelylyel megkötik a jövő kormány kezét s Béccsel szemben is megnehezítik a helyzetet. A bankbizottság határozata előtt **le kell mondania a kormány-nak. Andrássy** el is van erre határozva s ha a kabinet nem hajlandó erre, **egymaga is lemond.** Hogy mi lesz a jövőben? Minden lehetséges. És mindenki, Kristóffytól fölfelé és lefelé.

#### A holnapi minisztertanács.

Kaas Ivor báró a folyosón Polónyi Gézához:

Biztos tudomásom van arról, hogy holnap délután minisztertanács lesz, melyen a kormány elhatározta lemondását.

Ugyan, ugyan! szölt közbe Polónyi, mire Kaas Ivor fölényes hangon felelte:

Ne is kételkedjél! Biztos helyről szerettem róla tudomást!

Mint a félhivatalos Budapesti Tudósító jelenti, holnap, csütörtökön délután 4 órakor a kereskedelmi minisztériumban minisztertanács lesz, amelyen a kabinet tagjai a parlamenti helyzetről fognak tanácskozni.

#### A függetlenségi párt álláspontja.

A függetlenségi párt egyik része tagadja, hogy a bankbizottságban tegnap bármilyen dezavu is érte a kormányt.

— A határozatnak tartalmi, formai része is fedi Kossuth álláspontját! — mondják.

Az őszintébb és nagyobb tábor azonban beismeri, hogy igenis **egyenesen a kormány ellen irányult a bankbizottság tegnapi állásfoglalása.** Egyszerűen aranyhidat akartak vetni a kormány számára, hogy tisztességgel bukassék.

Batthyány Tivadar gróf odanyilatkozott, hogy legkésőbb **négy ót nap alatt** összehívja a bankbizottságot ülésre s az érdemleges határozathozatal esetleg már az első ülésen bekövetkezhetik.

#### Justh az önálló bankért.

Az események homlokterében Justh Gyula személye áll, akit általában a jövő emberének tartanak. Justh Gyulát, mikor ma délelőtt megjelent a Ház folyosóján, nagy csoport vette körül, akik előtt a képviselőház elnöke a következő kijelentéseket tette:

— Be fogják látni Bécsben, hogy a bank dolgában komoly küzdelem indul. Meg vagyok győződve róla, hogy ez a **küzdelem sikerrel fog végződni.**

A mai ülés kezdete előtt a tiszaháti kerület népes küldöttsége jelent meg Justh Gyula képviselőházi elnök előtt. A küldöttség vezetője, Máthé László képviselő rövid beszédében azt hangsúlyozta, hogy kerületének polgársága nem mulaszthatja el az alkalmat, hogy a mostani súlyos politikai helyzetben Justh Gyula személye és politikája iránt érzett odaadó bizalmuknak kifejezést ne adjanak. (Zajos éljenzés.)

Justh Gyula válaszában elsősorban is meleg szavakban köszönte meg az üdvözlést, azután így folytatta:

— Biztosítom önöket t. barátaim, hogy belém helyezett bizalmukban csalódnai nem fognak. Multamat ösmerik. Es én az leszek a jövőben is, aki a multban voltam. Arra kérem önöket, hogy tartsanak ki azon ország-szerte megindult élénk mozgalom mellett, mely a függetlenségi párt programja egy integráns részének megvalósítására megindult. (Zajos éljenzés.) Küzdjenek kitartással és akkor az ország közgazdasági, függetlenségi érdekében való küzdelmünk sikerrel jár. Ismételtelen köszönöm, hogy előttem megjelenni szivesek voltak és kérem, hogy tartsanak meg továbbra is szives jóindulatukban és barátságukban.

#### Andrássy és Apponyi.

Ma délelőtt közel másfél óráig tanácskozott egymással Andrássy Gyula gróf belügyminiszter és Apponyi Albert gróf kultuszminiszter.

A folyosón az a hír terjedt el, hogy a belügyminiszter még a mai nap folyamán le akar mondani. Ez a hír nem bizonyult valósnak, de a legközelebbi napokban valóra válhatik.

1309/1 1-2 old.  
Viepesulobol

## Szerbia csörteti a kardját.

**Tovább követelőkzik és mozgósít.**

### A konfliktus újabb eseményei.

Belgrádból hivatalosan megcáfolják azt a hírt, mintha Szerbia észre tért volna. A szerb minisztertanács kimondta, hogy Szerbia nem mond le a területi kárpótlás követeléséről. És hogy követeléseit komolyan vegyék, a kis állam nagy erélyvel folytatja a mozgósítást. Valami tulságos jelentőséget azonban mégsem kell tulajdonítani ennek az újabb fegyvercsörtetésnek, amely minden valószínűség szerint csak arra való, hogy Szerbia, ha már területi kárpótlást nem kap, legalább gazdasági előnyöket revolverzessen ki a monarkiától.

Mai távirataink a következőket jelentik:

### Tisza beszéde és a szerbek.

Belgrád, márc. 3. Tisza István gróf és Wekerle tegnapelőtti beszédének tartalmát itt csak tegnap este tudták meg. Tisza beszéde szenzációs hatást tett.

### A hatalmak és a leszerelés.

Páris, márc. 3. A kormányhoz közel álló lapok arra intik Ausztria-Magyarországot, hogy mérsékelje Szerbiával szemben állítólag túlhajtott követeléseit. Ugylátszik, hogy a helyzet fejlődésére a felelőséget Ausztria-Magyarországra akarják hárítani. *Egészen biztosra veszik, hogy Szerbia engedelmessé válik fog Oroszország tanácsára és lemond területi követeléséről.* Szerbia azonban erre vonatkozó követelését nem Ausztria-Magyarországgal, hanem a hatalmakkal szemben fogja megtenni.

Ausztria-Magyarországgal Szerbia nem közvetlenül, hanem csak Oroszország vagy valamely más nagyhatalom közvetítésével állhat tárgyalni. Itteni lapok most, nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy nyilvánvalóan azzal a szándékkal, hogy Izvolszkit sikerhez juttassák, nyomást akarnak gyakorolni Ausztria-Magyarország elhatározására abban az értelemben, hogy ebben a diplomáciai formakérdésben csatlakozzék Oroszország teóriájához, miáltal a nemzetközi konferencia eszméje ismét előtérbe lép.

London, március 3. A Times írja, hogy az osztrák-magyar követelések némelyike jogos, mások ellenben nagyon szigorúak, amelyek Szerbiára vonatkoznak. A Times reméli, hogy a helyzet kellő higgadság mellett rövid idő alatt tisztázva lesz.

### Szerbia tovább követel.

Belgrád, március 3. Tegnap mind a négy politikai párt ülést tartott, amelyek tárgya a politikai helyzet megvitatása volt. A kormány álláspontja az, hogy területi kárpótlásról való hivatalos lemondásról szó sem lehet.

Belgrád, március 3. Ma délután Péter király elnöklété alatt minisztertanács volt, amelyen meghatározták a nagyhatalmaknak adandó választ. E szerint Szerbia nem mond le követeléseiről, nem mondhat le a területi kárpótlásról, sem Bosznia és Hercegovina autonómijára vonatkozó követeléseiről.

### A háború mellett.

Belgrád, március 3. A Mali Journal írja: Ha a nagyhatalmak nem váltják be adott szavukat és ha Ausztria és

Magyarország nem teljesíti jogos követelésünket, akkor beleme gyünk a háborúba, akárhogyan végződjk is az ránk nézve.

### Szerb mozgósítás.

Belgrád, március 3. A szerb kormány minden cáfolgatása mellett is tény, hogy Szerbia mozgósít és pedig nemcsak két hadosztályt, hanem ennél jóval nagyobb csapatokat. A tartalékosokat Nisbe irányítják. Két katonai vonatnak a főiskolai hallgatók nagy tüntetést rendeztek tegnap este. Mult éjjel a Száva partján a helyőrség gyakorlatozott.

## INTIM TÖRTÉNETEK.

\*

Amit az ablakredőny beszél.

Nagyságos Asszonyom! Ha ön ezt az írást végig fogja olvasni, csodálkozva állapítja meg, hogy ez a néhány sor Önhöz íródott. Kissé vágyódva, kissé izgalomban, irigykedve és baráti intelmekkel, kissé ujjongva és kissé hálaltelt szívvel íródik ez a néhány sor Önhöz. Tehát nagyon vegyes érzélemmel. De erről én nem tehetek. Erről Ön tehet, nagyságos asszony, továbbá egy lovag és egy ablakredőny. Önök hárman tehetnek erről, hogy én egyszerre vágyódom, izgulok, irigykedem, intek ujjongok és hálálkodom.

Sietek mindent megmagyarázni. Hálálkodom, nagyságos asszonyom azért, amiért témát adott nekem ma este. Igaz, hogy tudtán- és különösen akarátán kívül adta a témát, sőt nem is adta, hanem én profán szemmel ellestem ezt a témát, amelyet a címben így jelöltem meg: amit az ablakredőny beszél.

Ellesni az ablakredőny beszédét... ah, nagyságos asszonyom, ha Ön tudná, micsoda gyönyörűség az egy ujságírónak. Felfedezni, hogy egy közönséges, bár modern szerkezetű ablakredőnyben mennyi poézis lakik. Megtanulni, hogy minden becsületes Don Juan tisztelje az ablakredőnyöket. És rájönni arra, hogy a felszarvazott férjek (egy író szerint: a szamarak nagy testülete) és ablakredőnyök közt okozati összefüggés van! Ah, nagyságos asszonyom, mindezekre ha rájön az ember, igazán ujjongania kell.

Ezért ujjongtam én is ma este, mikor hazafelé siettem a Piac-utcaán. Már egész sötét volt, de a gáz és a villamos lámpák nagyon szemtelenül pislogtak. Elannyira, hogy kénytelen voltam meglátni a nagyságos asszony imádóját. Én nem tehetek róla nagyságos asszonyom. Nem tehet róla ő sem (nagyon csinos, de lehetne fiatalabb is). Csak a gázlámpák, az indiskrét gázlámpák, amelyek a fényüket éppen az ő fejére vetették. Egy különös tartású fejre. Különös tartású volt, mert mereven nézett az átelletes oldalon levő emeletes ház egy ablakára.

És egyszerre, nagyságos asszonyom, az ablak mögött megpillantottam az Ön pompás tilbouettejét No, itt lesz valami, gondoltam. Talán kinyitja az ablakot és lekiát az utcára gondoltam Vagy elővesz egy csipkekendőt és meglobogtatja gondoltam

Én kába, én dőre én ostoba legény, aki azt gondoltam, hogy a nagyságos asszony ilyen régi eszközhöz folyamodik! És nem tudtam, hogy a modern kor találmányai közt szerepel a drótnélküli és ablak-

redőnyi táviratozás. A nagyságos asszony megtanított rá. Hála érte.

Egyszerre ugyanis az emeleti ablak redőnye lassan megindult lefelé s a lovag ur boldog mosolylyal integetett fel az ablakba. Így lestem el én, hogy mit beszél az ablakredőny.

Az ablakredőny azt mondta: esókollak, esókollak. Továbbá azt mondta: ölelő karokkal várlak. És azt mondta: jöjj, siess, repülj, egyedül vagyok. A lovag ur pedig megbólintotta a fejét egyszer, kétszer, háromszor. És a párbeszéd véget ért.

Nagyságos asszonyom, hálás vagyok Önnek, hogy megismertetett az ablakredőny poézisével. Hálás vagyok, hogy témát adott. És hogy hálámat bebizonyítsam, egy tanácsot adok Önnek. Nagyságos asszonyom, szakítson az ablakredőny-beszéddel. Hogy miért? megmondom. Ugyanakkor, amikor én tanuja voltam ennek a beszédnek, tanuja volt három fess fiatal asszony. És miután az asszonyok irigysége határtalan, én nem tudom, hogy nem-e kezdenek el ők is ablakredőny-nyelven beszélni az Ön lovagjával. És akkor nagyságos asszony, Önnek egy új lovagot kell új fáradsággal az ablakredőny-nyelvre megtanítani.

## A zágrábi felségárulási pör.

**Ötvenhárom vádlott, ötszáz tanu.**

### A főtárgyalás megkezdődött.

Ma kezdte meg a zágrábi törvényszék a felségárulási pör tárgyalását, amely előre láthatólag igen hosszú ideig fog tartani. A vádlottak száma ötvenhárom, valamennyien intelligens, büntetlen előéletű emberek, akik ellen a zágrábi ügyészség a következő vádat emelte:

A vádlottak közvetlen összeköttetésben állottak a belgrádi „Szlavenzky Jung“-gal, melynek célja a délszlávok felszabadítása és a nagyszerb állam eszméjének propagálása. A horvát-szlavon dalmát királyságokban Bosznia a Hercegovinában támasztandó általános forradalmat Szerbia és Montenegró fejedelemség haderejével Horvátországot és Boszniát Szerbiával egyesíteni I Karagyorgyevics Péter szerb király jogára alatt. E célból 1906 óta titkos szövetséget létesítettek, az eszmét nyomtatványokban, különösen naptárakban terjesztették, felhíva a népet, hogy Péter király alatt sokkal jobb dolguk lesz. A népnél népszerűsítették a szerb királyság címerét, Péter aroképét, dalokat költöttek, csak cirillbetűket használtak.

Ez a vád a Horvátországban érvényben lévő osztrák törvény szerint főbenjáró büntetést. Érthető tehát, hogy a vádlottak mindent elkövetnek, hogy elhárítsák a rájuk váró igen súlyos büntetést.

A pör koronatanuja Nasztics György, aki megszerezte Privicszevics Adám forradalmi statutumát s az egész fészkelődést leplezte. Nehogy merényletet kövessenek el ellene a rendőrség féltékenyen őrizi a koronatanut. Naszticson kívül több mint ötszáz tanu van beidévezve a tárgyalásra.

Zágráb, március 3. Ma kezdődött az itteni kir. törvényszék előtt a főtárgyalás a hazaárulás miatt vád alá helyezett 53 szerb nemzetiségű vádlott ellen. A tárgyalóterem távolról sem volt képes befogadni a rendkívül nagy számban megjelenő közönséget.

1909  
A törvé  
az emb  
9 órát  
akiknek  
ügyel a  
A tárgy  
mára v  
tónak  
lalnok.  
ezek k  
védője.  
melyne  
elnök.  
val te  
tották.  
Szi  
C)  
C) bér  
P  
bérlet.  
S  
B) bér  
V  
V  
operett  
R  
sodik e  
Horvá  
pét. Sz  
kellő z  
ségével  
oly éne  
nem n  
golet  
könny  
ban el  
felül a  
fordító  
énekel  
hatunk  
tán m  
pedig  
szerep  
zönség  
aki ma  
nak, a  
nyörü  
jai kül  
dot for  
Magda  
bravoje  
kell m  
másodi  
meges  
felvon  
lenebb  
előadás  
Márton  
volt a  
izben s  
tudásá  
T  
házi K  
igazgat  
kesnő,  
ságot  
Tanuk  
dr. Ne  
zasság  
indult  
Jeszne  
Balkira  
peiben  
A  
giben  
színhá  
főváros

A törvényszék épületét százával állják körül az emberek és csak azokat bocsátják fél 9 órától kezdve a törvényszék épületébe, akiknek belépőjegyük van. A rendőrség ügyel az épület körül a rend fenntartására. A tárgyalóteremben csak 18 újságíró számára van hely, a miért a többi lapudósitónak a közönség soraiban kell helyet foglalniok. A 35 védő közül 28 jelent meg, ezek közt a 6 szerb radikális vádlott 10 védője. Kilenc órákor vonult be a bíróság, melynek elnöke *Parabocchia* törvényszéki elnök. Az első nap öt vádlott kihallgatásával telt el, amely után holnapra halasztották.

## Színház és Művészet.

### Műsor.

Csütörtökön Forradalmi nász, dráma C) bérlet.  
Pénteken Forradalmi nász, dráma A) bérlet.  
Szombaton Forradalmi nász, dráma B) bérlet.  
Vasárnap délután Tatárjárás, operette.  
Vasárnap este Fuzsitus kisasszony, operette.

**Rigoletto.** Verdi dalművének mai, második előadásán a szintársulat baritonistája, *Horváth Kálmán* vette át *Rigoletto* szerepét. Szívesen elismerjük, hogy *Horváthnak* kellő zenei intelligenciája van s ennek segítségével plauzibilissé, elfogadhatóvá tud tenni oly énekes-szerepeket is, amelyek egyáltalán nem neki valók. Ilyen egyebek között a *Rigoletto* drámai alakja is, mely az operettek könnyedségéhez szokott színész ábrázolásában elszintelenedett, modorossá lón. Ezenfelül a szövegrész biztos betanulására sem fordított elég gondot *Horváth*. Hangjáról s énekeléséről valamivel több jót mondhatunk; az előbbi a délvidéki pihenés folytatán megízisztult, megerősödött, az utóbbin pedig meglátszott, hogy *Horváth* elmélyedt szerepének minden zenei szépségébe. A közönség lelkesen tapsolt neki, *Zilahynának*, aki ma is fenomenális *Gilda* volt s *Tormának*, akinek üdén, kristályosan esengett gyönyörű tenorja, de aki — ugylátszik — alakjai külső ábrázolására nem akar kellő gondot fordítani. *Gyöngyi Jolán* kedves, meleg, *Magdalénáját* és *Szilágyi* erőteljes duzzadó bravóját volt már alkalmunk méltatni. Azt kell még sajnosan konstatálnunk, hogy a második felvonást ezuttal még leketlenebbül megsonkította a rendező s hogy a negyedik felvonás hatalmas kvartettje ma sokkal erőtelenebb s bizonytalanabb volt, mint az előző előadásban. Teljes elismerés illeti viszont *Mártonfalvyt*, aki lelke, láthatatlan lelke volt a dalmü-vállalkozásnak és akinek több ízben s észrevehetően volt szüksége minden tudására s lélekjelenlétére. (g.)

**Turchányi Olga házassága.** *Mariházi Kővér Miklós*, a kecskeméti színház igazgatója és *Turchányi Olga* operetténekesnő, ma délután 12 órákor kötötték házasságát a VII. kerületi anyakönyvvezető előtt. Tanúk gyanánt: dr. *Turchányi Tihamér* és dr. *Nemeshegyi Oszkár* szerepeltek. A házasságkötés után az ifjú pár rövid nászutra indult s e hó 8-án, hétfőn már *Kecskeméten* lesznek, amikor is fellépnek a színházban a *Báلكirálynő* operett férfi és női főszerepeiben.

**A tapintatlan színházigazgató.** Nemrégiben történt, hogy *Balla Kálmán* pozsonyi színházigazgató titkára, *Márffy Károly* egy fővárosi laphoz intézett levelében megtá-

madta és indolenciával vádolta a pozsonyi közönséget, amiért csak gyéren látogatja a magyar előadásokat, a német színházat ellenben annál tömegesebben keresi föl. A pozsonyi lapok erre a cikkre válaszulva — mint nekünk táviratozzák — erélyesen visszautasították a támadást. A pozsonyi lapok még csak meg sem támadták *Balla Kálmán* igazgatót, csupán annyit követeltek tőle, hogy jobb előadásokat produkáljon. Erre *Balla* azzal felelt, hogy egy hetilap szerkesztőjétől megvonta a szabadjegyet. A napilapok szerkesztősegeinek tagjait pedig a színházba menetkor vekzációkban részesítette, mire az összes helyi napilapok tulajdonosai és szerkesztői a tiszteletjegyeket visszaküldték és elhatározták, hogy sem a színházba menetkor, sem a tiszteletjegyeket nem adnak ki és tartózkodnak kritikák írásától is. A közönség a sajtó eljárását mindenben helyesli.

## Egy újabb modern intézmény Debreczenben.

### Fényképészeti versenye műterem.

Debreczen egyre gyarapodik modern, hűzagpótló intézményekben. Most amerikai mintára egy új fényképészeti verseny műterem létesült a Csapó-utca 1. szám alatt, a Fő utca és a Csapó-utca sarkán levő *Hajdu* fele házban.

Ez az új fényképészeti verseny műterem a „*Hunnia*” nevet viseli s célja a közönségnek alkalmat nyújtani, hogy fénykép szükségletét aránylag nagyon olcsó áron rendelhesse meg, de az olcsó árak dacára, a gyönyörű, művészi és kifogástalan kiállításért minden esetben teljes garancia nyújtatik. A műterem alapelve, kiváló minőségű képekben kevés haszonnal nagy forgalmat elérni.

A verseny műterem amerikai kényelemmel s a mai különösen magas színvonalon álló fényképészeti technika legújabb vívmányaival van berendezve. Oriási műterem, fogaóterem, salon, öltöző stb. áll a n. é. közönség kényelmének szolgálatára.

Mint már a műterem elnevezése és nagyvárosi szakszerű berendezése mutatja, a képeknek igen gyors szállítására képes, ez biztosítékot nyújt a közönségnek, hogy megrendelt fényképeit, melyek gyakran alkalmi ajándékokul szolgálnak, mindenkor a legrövidebb idő alatt, pontosan kézhez kaphatja és pedig épp olyan kifogástalan kivitelben, mint a fővárosi elsőrangú műtermek produktumai.

Miután ma már a közönség csak a szép és elegáns matt-platin képeket kívánja s a fényes képeket a legjobb esetben visszautasítja, a „*Hunnia*” műterem célul tűzte ki, csakis ezen közkedveltségű matt képeket olcsó áron készíteni. Fényes képek ebben a verseny műteremben csakis a rendelők kívánságára készíttetnek.

Készülnek ezenkívül egy eredeti felvételek, mint bármely fénykép után is nagyítások életnagyságig minden kivitelben u. m.: fekete platin-tusch olaj és vízfésítésben.

Megrendelésre és műtermen kívül is készítenek felvételek, melyekre szintén a legnagyobb gond fordítatik. Ugyazintén a csoport-pilánatfelvételek is.

Arképes levelezőlapok nagyon olcsó áron. Igazolványokhoz szükséges képek 48 óra alatt készíttetnek.

Debreczen mindenestre nyer ezzel az új műteremmel, melynek a legszebb jövőt jósolhatjuk, látva a korszerű technikával és nagy körültekintéssel berendezett pompás műtermet és megismerve annak modern üzleti elveit, versenyképességet.

A műterem vezetését *Körmendy Mihály*, egy a szakmájában jó hírnévnek örvendő fényképész látja el, aki eddig is elsőrendű műtermeknek volt a művezetője.

## Egy írónő büne.

### Sikkasztás miatt letartóztatják.

Néhány héttel ezelőtt történt, hogy a budapesti főposta igazgatósága feljelentést tett egyik hivatalnoknője, *Lipták Irén* ellen, aki 5000 koronával nagyobb összeggel csalta meg a kincstár.

*Lipták Irén* sikkasztásait úgy követte el, hogy a bevételnél kisebb összegeket irt be a naplóba, így 500 korona helyett 50 koronát, 100 korona helyett tízet stb. A főköpostáknál csak minden két hónapban rovanecsólnak és így történt, hogy a sikkasztásokra csak akkor jöttek rá, amikor *Lipták Irén* már nem állt a posta szolgálatában. Elbocsátották, mert hanyag volt; hivatali teendőit gyakran elmulasztotta.

Mindez azért történt, mert *Lipták Irén* írói babérokra vágyódott és akik irodalmi termékeit ismerik, azoknak véleménye szerint a szerencsétlen leány talentumos is. A múlt hónapban *Kecskeméten* előadták „*Végzet*” című darabját, a kecskeméti közönség szívélyesen fogadta és a lapok elismerőleg irtak róla.

*Lipták Irén*, amikor a posta kötelékéből elbocsátották, külföldre utazott és egy német városban telepedett le, ahol azzal foglalkozott, hogy magyar írók tárcáit németre fordította és az ottani lapoknál elhelyezte. Ilyen módon állandó levelezést folytatott magyar írókkal és az ottani hírlapírókkal is megismerkedett.

A bemutató előadásra visszajött és előbb *Kecskeméten*, majd *Budapesten*, az *Erzsébet királyné* szállodában tartózkodott néhány napig. Az amugyis gyenge idegzetű leányt az állandó félelem, hogy sikkasztásait észreveszik, teljesen idegbeteggé tette és az *Erzsébet királyné* szállodában öngyilkossági szándékából lúgkőoldatot ivott. A mérgezés azonban lényegtelen volt és a mentők, miután segítettek rajta, a szállodában hagyták.

*Lipták Irén* azután visszautazott a külföldre, hol — mint a rokonaihoz intézett levelekből kiderül, — a legnagyobb nyomorban él.

A főkapitányságról most táviratilag intézkedtek, hogy a sikkasztó írónőt tartóztassák le.

## HIREK.

— **Sorozás Debreczenben.** A március 2.-ről elmaradott debreceni sorozás idejét már megállapította a honvédelmi miniszter. Debreczenben a sorozás május 4-én kezdődik és ezt követő öt napon át tart. Az első napon a debreceni sorkötelesek kerülnek a mérce alá, a következő napokon a második, harmadik sorkötelesek, végül az idegen illetőségű hadkötelesek.

— **Az új posta-vezérigazgató.** Közöltük, hogy a király *Follert Károly* postais és távirat főigazgatót posta- és távirat vezérigazgatóvá nevezte ki. Az erre vonatkozó királyi kézirat a hivatalos lap mai számában jelent meg.

— **A Vallásegyleti Szövetség a vidéken.** Mint ismeretes, a múlt esztendőben alakult meg *Budapesten* az *Országos vallásegyleti szövetség*, melynek célja, hogy a felekezetek közti surlódások megszüntetésével hazafias társadalmi munkára egyesítse a magyarságot. A szövetség, melynek elnöke *Degenfeld József* gróf, a tiszán-

1309/1 1-2 old.  
Viepesulobol

tuli református egyházkerület főgondnoka, alelnökei pedig Zsilinszky Mihály és Antal Gábor püspök, most a vidéken is fiókokat készül alakítani. Aradról jelenti tudósítónk, hogy az ottani fiók szervezéséhez hozzákezdtek. Az alapítási munkát Csécsi Imre református lelkész vette kezébe, aki lelkes fölhívásban szólítja fel a közönséget a szövetségbe való belépésre.

**A debreceni munkás-kerttelepek.** A Közhasznu Munkáskert Egyesület előké szítése tárgyában holnap február 4 én, csütörtökön délután 6 órakor a kereskedő társulat dísztermében tartják meg az előértekezleteket, melyre az érdeklődőket ezuton hívja meg az intézőség.

**A M. I. Ö. T. alapítóinak emlékezete.** A debreceni református Főiskolai Énekkar, a „Magyar Irodalmi Önképző Társulat” közreműködésével néhai boldog emlékezetű Nagy József, Vecsey-Brukner, Magyar-Kegyess, Kádár István, Fráter Ida, Sipos Margit, Stahl Henrik, Tóth Sámuel, Szabó Sámuel-Budaházy Emilia és Hegyi Mihály alapítók emlékezetére március 5 én, pénteken, a főiskolai énekeremben évfordulati ünnepélyt rendez a következő műsorral: I. szakasz. 1. Gyászének. Ivánka Zoltántól. 2. Megnyitó beszéd. Nt. Csiky Lajos felügyelő tanár úrtól. A jutalmazottak megnevezése. 3. Kossuth dal. Gaál Ferentől. 4. Komoly szavalat. Tartja: Hajdu Árpád hh. 5. Fátyolképként... Mendelsohntól. II. szakasz. 6. Román. Dr. Szöllőssy Attilától. Férfikar. Zongorán kíséri: Balogh István ur, a klarinét kíséretet játsza: Éberhardt György ur. 7. Felolvasás. Tartja: Sebestyén Béla hh. 8. Népdalegyveleg. Varga Józseftől. 9. Vig szavalat. Tartja: Németh Károly hh. 10. Normann dala Kückentől. Az ünnepély kezdete délután 5 órakor.

**A polgári iskola segélye.** Debrecen város közgyűlése hónapokkal ezelőtt a kereskedelmi társulat által fenntartott polgári iskolának 1500 koronás segélyét 3500 koronára emelte fel. Az erről szóló közgyűlési határozatot Andrassy Gyula gróf belügyminiszter ma érkezett leirata szerint jóváhagyta.

**Eljegyzések.** Kardos András föld-birtokos eljegyezte Károlyi Katica urhölgyet, Károlyi Sándor debreceni építész bajos leányát.

Adler Bertalan derecskei kereskedő tegnap tartotta eljegyzését Kohn Zseni urhölgygel Királyhelmeceiről.

**A szabadiskolában** holnap csütörtökön délután 6 órától 7-ig az ipartestület dísztermében dr. Csáthy Dezső folytatja előadását az élet- és vagyonbiztosításról. A belépés ingyenes.

**Megfagyott erdész.** Kaposvárról írják: A miszlai uradalomhoz tartozó erdőben megfagyva találták Eger Sándor erdészt. Az erdész boros állapotban éjjel az erdőn keresztül vivő uton hazafelé tartott, de megcsuszott és mély árokba esett, ahol megfagyott.

**A csütörtöki felolvasó est.** A csütörtöki felolvasó estéket rendező bizottság harmadik felolvasó estélyét holnap tartja meg a katolikus főgimnázium dísztermében. Az est műsora a következő: 1. Somogyi Mór, Magyar ábránd, zongorán előadja Alber Lujza urleány. Bosznia népe. Irta és felolvassa Tuschter Ignácz. 3. Magyar dalok, éneki Hajdu László, zongorán kísért Martonfalvy György. 4. Novella. Irta és felolvassa Vidovich Menyhért. 5. Fausf ábránd. Hegedűn előadja Balogh Margit urleány. 6. Versek. Irta és felolvassa Fényes Jenő. A felolvasó este néhány jegy még 60 fillérjével Antalffy József könyvkereskedésében kapnató.

**Borzalmas öngyilkosság.** Szegedről írják: Kovács Eszter lakásán borzalmas

öngyilkosságot követett el. Szomszédai hetek óta azzal vádolták a kritikus asszonyt, hogy a házbeliéktől egyet-mást ellopott. A beteges lelkű asszony ezen annyira elkésredett, hogy szobája közepén egy halomra hordta butorait, a szőnyeget, ruhákat és ezt meggyújtva, a lángok közé ugrott. Sikoltozásaira a szomszédok betörték az ajtót, de az asszony ekkora teljesen összeégett.

**Betörő a pincében.** Tegnap éjjel egy Jakab István nevű ember álkules segítségével behatolt a Hatvan-utca 10. számú ház pincehelyiségébe, ahol Áron Manónak a szeszraktára van. Egy rendőrnek feltűnt, hogy a pincében világosság van s így fogta el a betörőt, aki megvallotta, hogy azért tört be a pincébe mert szomjas volt. A rendőrség letartóztatta.

**Osztálysorsjáték.** Budapesti tudósítónk sürgönyzi: Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő számú sorsjegyek nyertek:

10000 koronát nyert: 35415 77701.  
3000 koronát nyertek: 121894 424288.  
2000 koronát nyertek: 12837 34822  
68587 114547 122367.  
1000 koronát nyertek: 2252 7147 102873 104620.  
500 koronát nyertek: 1012 1054 4595  
7152 7743 8896 9746 10171 11262 13602  
15610 26111 31657 32096 35102 37682  
43347 48450 48624 45393 51678 52501  
52563 54339 56374 56913 57409 59439  
61142 64556 66366 72307 73870 74074  
76422 78507 79850 82849 84698 85358  
86678 87600 97200 99162 99777 100866  
103722 104752 106163 107793 109312  
109711 110903.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

**Harmathy antiquarium Fűvészkert u'ca 14.** Díszművek, regények, zeneművek, a borsóly könyvek po'em áron kaphatók. Könyvtáraknak külön ajánlat, árak ingven.

**Eredeti tréfás tombola nyere-mény tárgyak tombola jegyek és teljes tombola össze állítások a legolcsó-ban kapható Mentze Henrik áruhá-sában Kossuth u. 4. szám.**

**60 000 darab külföldi bélyeg rit-késég érkezett a Harmathy a t quariumába Fűvészkert u. 14. kaphatók fel és negyed-áron.**

### Törvénykezés.

**Véres verekedés Sámsonban** A mult év októberében özv. Klein Józsefné korezmájában összeverekedett két csapat le-gény. Süvöllős Gábor és 12 társa voltak e-támadók, akik a korezmárosnét is megütöt-ték, a lakását pedig összerombolták. A le-gények közül Ludmány Sándort és Károlyt 3-3 havi, Goda Gábort 2 havi fogházra, Szilágyi Gábort, Mihályt, Goda Sándort 6-6 heti, Konyári Ferenczet és Sándor Já-nost pedig 3-3 heti fogházra ítélte a tör-vényszék.

### Közgazdaság. Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése Budapest. 1909. március 3.

Készáru 10 el olcsóbb.

1909. okt'beri buza	11.16-17
1908. májusi buza	11.16-17
1909. áprilisi buza	13.39-40
májusi roza	13.39-40
1909. októberi roza	13.39-40
1909. áprilisi roza	10.34-35
októberi zab	10.34-35
1908. májusi zab	10.34-35
1909. áprilisi zab	8.70-71
1900. májusi tengeri	7.37-38

Hatóságilag engedélyezett  
**végeladás**  
az Ernyőgyárban.  
Az üzlet teljes felosztása miatt  
mélyen leszállított áruk  
**MERKLER SOMA,**  
DEBRECZEN, Piacz-utca 28. szám.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.  
Zavatzky Leó  
Debreczen, Piacz-utca 16 sz.  
Bika szállodával szemben.  
Női blouzek és gyermek ruhák  
nagy választékban.  
Női, férfi és gyermek alsó trico ruhák,  
harisnyák, keztük, női és gyermek kö-  
tények, gallérok, nyakkendők, csipkék  
szallagok, Női-, férfi, és gyermek  
fehérneműek.  
Olcsó árak! Művirágok! Pontos kiszolgálás!

### Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz! a nagy alkalmi vásár!

Megérkezett a tavaszi idényre minden a mi legszebb, legelegán-abb, úgy szö-  
vetekben mint selymekben.

Óriási választék a legutolsó divat szerinti Costüm, Blouse és pongyola keimékben. Gyönyörű mosó Francia gypju delaineekben.

Valódi angol Zephirek és ruha vász-nak, kretonok batiztok. Arany és gumi öv különlegességek. Gyönyörű ajour és sima női harisnyák, elegáns remek csipke és selyem blouzek, férfi és női fehérne-műek, gyermek harisnyák, selyem színó-rok és sujtások minden színben. Szőnye-gek csipke és szövet függönyök, ágy garni-tourak, mindenféle divat cikkek, Saját készítésű paplanok, valódi lenvásznak és madepolai Shiffonok minden czik meg-lepő olcsó árban szerezhető be.

**Molnár V. J. és Társa fiókja**  
Kossuth és Batthány-u. sarok szin-házzal szemben.

**Fényirdámat**  
bérbeadvár, értesitem a nagyérdemű közö séget, hogy  
az 1862 óta  
még öt f-nykepiemezek b r okom-ban n arad'ak s ezeket a legjutányosab árban rendelkezésre bocsájtom a meg-re delőknek. Ertekezhetni csak's má-ánlakasomoa Szt. Anna-utca 5. sz. I. emelet.  
**Gondy Károly.**

# Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana.

## Nagy alkalmi vásár

bezárólag f. hó 31-ig

a **kék csillag**-nál.

Kész blousok . . .	85 kr. fejjebb
barhet aljak . . .	130 . . .
szövet . . .	20 . . .
parnet alsó szok. . .	110 . . .
bugy. . .	95 . . .

Azonkívül itt fel nem sorolt áruk nagy választékban igen olcsó árban szereshető be. Gyászruhákat 6 óra alatt készítenek. Mérték szerinti megrendelést gyorsan és pontosan teljesítik. Szíves pártfogását kérem a n. é. vevőközönségnek.

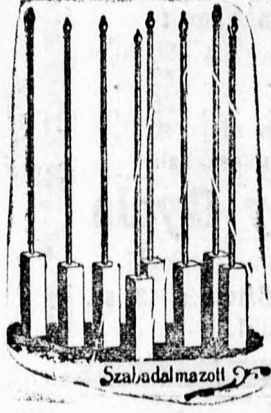
Tisztelettel

**Ferenczy József.**

Kossuth-utca 17. Simonffy ház.

## Neubauer János sodronymű gyáros

Debreczen, Hatvan-utca 4.



Készít: szabadalmazott beton tömbös szőlőugasozópót, sodronykorlátozókat szabadalmazott csészlepekkel a leggyorsabból a legdíszesebbig, nyárilakok, parkok, szőlők, gyümölcsösök, fűcsomók stb. bekerítésére. Továbbá kifűző ruganyos sodronygyűjtőt, szabadalmazott, acélsodrony köcsülést, ökörszálkosarat, sodronyábrítókat, föld és kavicsáthányó rosták, baromiházat, tavics és fahordó kosara, ablakrostályokat, szőlőrosta szövetet és szabadalmazott menyegzővédőfonatot, tűskésodrony, zöldre festett erős sodronyhálót légy és szunyog ellen stb.

Kívánatra nagy képes árjegyzéket küld ingyen és bérmentve.

Szíves pártfogást kérve

**Neubauer János.**

## KÖZPONTI DROGUERIA

Telefon. DEBRECZEN. Telefon. Placz-utca, Városház épület.

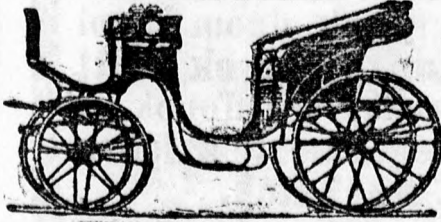
Gazdaságok és gyártelepek részére előírás szerint berendezett mentőszekrények, kötszerek, desiniciálószeres Creolin, Carboll, mindennemű állatgyógyászati cikkek és műszerek. Sertés és marha tápporok és Fluidok nagy raktára, ugyanis én nagy választék mindenféle gumiarabánban, sörvértökben, valamint fényképezéshez szükséges vegyszerekben.

## Fábián László

koosgyára

DEBRECZEN, Hatvan utca 61. szám.

Alapítva 1901-ben.



Raktáron tart mindennemű hintót és hajtókocsit Régi kocsikat ujakra becsoról. Jó karban levő javított kocsik mindig raktáron vannak. Javításokat olcsón és pontosan eszközöl. - Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

## Kiadó bolt.

A vármegyeház alatt levő az a bolthelyiség, amelyet most Fényes Mór bérel, 1909. évi május hó első napjától kiadó.

Érdeklődők felvilágosítást kapnak a vármegye kapusánál.

## Pavlovits és Szilágyi

műépítész és építő mesterek építési vállalata

Debreczen, Placz-u. 42. (Lamprecht-palota.)

Épületek tervezése, modern beosztás, művészi kiképzéssel Épületek felépítése szakszerű kivitelben Lakásberendezések tervezése. Telkek és épületek értékesítése. Ingatlanok becslése és műszaki ügyekben tanácsok. — Telefon 687.

## A Harmat Crème

arczsépitő és bőrápoló kenőcs.

mely teljesen ártalmatlan és sem higanyt sem ólmot nem tartalmaz, a legrovidebb idő alatt megszűntet mindenféle szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrkéreg (mitesszes) bőrbajokat. Kiszimítja a ránczosodni kezdő arczbőrt s azt fehérré simává és üdévé teszi. Legjobb óvszer a szél és a nap befolyása ellen az arcra. Nem zsíros tehát nappal is használható Hatása gyors és biztos

Egy légegy Harmat-Crém 1 kor.

Készítő helye a főraktár:

**Mihalovits Jenő gyógyszerháza.**

Debreczen,

Főplacz 31, a városházzal szemben.

## Stock-Cognac Medicinal

szavatolt valódi borpárlat

**Camis és Stock**

gőzpároló telepéből, **BARCOLA.**

Egyedül Cognac gőzfőző állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben

## Kölcsön ivlámpákat

10 kor. havi lefizetés mellett legjutányosabban rendez be

**FÖLDEVÁRI L.**

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és vállalat

Kossuth u 1. Telefon 188.

A kölcsönzési összeg lefizetése után az ivlámpa a megrendelő tulajdonába megy át.

## Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kletemplombazár

Menyasszonyi kelengye.

Vászon, kész fehérnemű.

Női divatárak.

„Külön szényegosztály.”

**Óriási választék!**

## Szép a bajusz

a híres

## HAJDUSÁGI PEDRÓ-vel.

Hajdusági Bajuszpedró.

Elismert legjobb különlegesség a bajusz növekedésére és ápolására, mely meg nem avasodó színtelen növényi balzsamos anyagokból készült.

Hatása gyors és biztos.

Törvényesen védve.

1 doboz 50 fillér, postán csak 2 doboz küldeték 2 horvát 15 fillér bérmentve utalvattal.



Védjegy.

Egyedül készítő

**Grósz Nagy Ferencz**

gyógyszerész

DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám.

„Arany egysejtvé” gyógyszerháza

Telefon 496.

Telefon 496.

## A legolcsóbb

gyári áron

beszerezhetők elsőrendű minőségű Schroll féle chiffonok, csikós-jegyű havasi vásznak, damaszt, asztalneműk, türlőkörök, ágyszatokra való damaszt grádlak, kana vásznak, rumburgi, irlandi, creas és czer-nafonál vásznak, derékalkak, anginok, továbbá minta vagy méretek után megrendelhető mindenféle férfi, női, és gyermek fehérnemű, olcsó, szabott áron mellett

## Nádudvary Lajos

Vászon, kézmű és rövidárak raktárában

Placz-utca 28. sz. a Nagy-térsde-mellett.

## Fazekas Imre

Villamos-Világítás és Erőátviteli Vállalata az Egyesült Villamosági és Gépgyár A. T. képviselete.

Iroda Debreczen, Placz-utca 77. sz. az udvarban.

Telefon sz. 567. Telefon sz. 567.

A modern electrotechnika minden szakmába vágó munkálataival foglalkozik, — lakások, üzletek, kastélyok, gyárak, műhelyek és egyéb helyiségek Villanyvilágítási és Erőátviteli berendezéseit a legmegbízhatóbban, a legnagyobb szakszerűséggel és igen olcsón rendeztetik.

Tervezetek és költségtérítés díjtalan.



1909/1 1-2 old.  
Viepesutobol

146-1909 v. k. szám.

### Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozóddal tessék választáshoz csatolni.

**Harmathy antiquarium** fűvészkert u. 14. Dzs. művek, regények, zeneművek, s bármily könyvek potom áron kaphatók. Könyvtáraknak külön ajánlat, ár ap ingyen.

**Gépező** nagyobb iparvállalatokhoz keres etik. Cím a kiadóh. vatalban

**Üzások** kik szentképekkel és feszületekkel dolgoznak és do goznak adják le címeket közpon i szál oda 9-11 a portás ál Weyda ezimre.

**Tenyészkozca** 30 darab kiadó f. j. ragyszemű vető b. eladó. Hajnal Samu Debrecen.

**Ügyes** óvadakképes irod. szel. a kerestetit. Cím a kiadóban.

**Eladó ház.** S. écsenyi u. c. a 50 sz. p. 393 négyszögöl udvarral, 35 000 koronáért, mely vételárból a betabázott 25,000 kor. adó ság átvétele mellett a kézpenzfizetésben fizetendő 10,000 kor. részleteken is fizethető, esetleg ennek törlesztésében egy kis ingatlan, ház, kert, stb. adható. Ért. Á. rany János utca 59 sz. a.

**Megbízható** józan tejk. hordó kocsis jó fizet. és szel. felvétetik a debreceni tejesarnokba Széchenyi-u. 25.

**Magán detektiv** Debreczen, Iskola-utca 4. elintézi a legkényesebb családi ügyeket, nyomozásokat, megfigyeléseket a legnagyobb titoktartás mellett. **Krámer József.**

**Gyermektelen házaspárnál** magányos nő ole ó és tiszta lakási k. phat. Miklós-utca 8. sz.

**A legjobb** ízű aromás pörkölt kávé Félegyháznál kapható villany üzemi kávé pörkölte a kir. utban Piac és Miklós utca sarak.

**Kecskés Sándorné** okleveles szülősz. nő ajánlja magát szülő anyák figyelmébe Csapó u. 67.

**Jókában** levő Homokkert I. sz. járás 58 sz. u. haz rajta levő 2 lakosztállyal jó termő szőlővel jutányos áron megvehető kevés pénzért értekezhetni ugyanott.

**Két esetleg** három nagy szoba irodának vagy garcon lakásnak kiadó. Deák Ferencz utca 13.

**Helyben** a legforgalmasabb helyen egy fűszer üzlet helység berendezéssel azonnal eladó. Cím a kiadóh. vatalban.

**Eladó földbirtok.** Debreczen határában a városhoz 5 kilométer távolságban az Újfalón a Monostori úti utfele 75 hold föld parcelláz a, avagy egészben azonnal eladó. Értekezhetni József kir. h. utca 22 szám alatt.

**Egy jó családból** való fiu pektanonek felvétetik teljes ellátással Schneider Mihály Lanprecht Frigyes utódnál.

**Debreczenben** Bethlen-utca 27. alatti ház igen jó karban eladó. Értekezni lehet ugyanott Csonka utca 20. alatt.

**Egy jó karban** levő hangverseny Zongoracsón eladó Jókai u. c. 5. sz.

**Uri embereknek** izr. özvegy urinő kitűn. házi kosztot ad, lakással együtt a Piac cím a kiadóh. vatalba.

**Attila-tér 2** jó forgalmu fűszer üzlet berendezéssel gyűjt azonnal kiadó.

### Arverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járá bírónak V. 4527/2-1908. számú végzése folytán közbirri tétetik, miszerint Nagy József részére 109 kor 32 fill. tőke, ennek 1908. évi október hó 8 napjától számítandó 5% kamatai és az eddig éss ezen 65 kor. 46 fill. perki ség erejéig 1908. évi december hó 31-én bíróilag felülfoalt és 2328 koronára becsült buorokból álló inórságok **1909 évi március hó 4-én délelőtt 11 órakor** kezdőtől veendő és Piacz utca 70 szám a att megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet igérőnek azonnali készpénzfizetés mellett sükség esetén becsáron aul is elfognak adatni.

Az árverés az összes kielégítésre jogosított véreghajtatók javára elrendeltetik.

Debreczen 1909. február hó 12.

**Oláh Géza** birói kiküldött

### Sarkadi Gyula tüzifa kereskedő.

A n. érdemű közönség szives tudomására hozza, hogy

### tüzifaraktáramban,

mely **Postakert 5. szám** alatt van, mindenkor raktáron tartok a legjobb minőségű

### száraz tűzifát,

megrendeléseket elfogadok, u. m. : cser, tölgy, bükk gyertyán és vargatóra, ölenként mm. és vagon számra mindenkor a legolcsóbb árakban számítom

### Gyors és pontos kiszolgálás!

Megrendelések felvételnek.

### ROSENFELD LAJOS,

Arany János-utca 15.

a kiegészersmind gondoskodik a pontos kiszolgálásról.

2.73-1909.

### Arverési hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város tulajdonát képező s az alább megnevezett földek **1. évi március hó 9-ik napján délelőtt 9 órakor** a városháza nagytermében megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet igérők bérbe fognak adatni.

1., A hatvan utcai állomás mellett fekvő, eddig faraktár céljaira használt 1 hold 60 négyszögöl terület az 1909 évi ápril 1-től 1915 ápril 31-ig terjedő 6 évre.

A kikiáltási ár 321 korona.

2., Az ugynevezett haláptelek és bokorhegy 167 hold föld az 1909 évi október 1-től az 1915 október 1-ig terjedő 6 évre.

Kikiáltási ár 5750 korona.

Az árvelelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át az árverelő bizottság kezeihez letenni.

Az árverési feltételek a városi számvevői hivatalban a hivatalos órák alatt d. e. 8-1-ig megtekinthetők.

Debreczen, 1909. február 25.

### A városi Tanács.

### A nagyérdemű hölgyközönséghez!

Amennyiben sikerült egy nagyobb részét egy pesti cégnek **Monoszierli és Kozmák** csödből bevásárolni, női ruha **szövetek**, selymek, finom angol zephirek, vásznak, selyem és **csipke blousok**, olott és selyem alsó szoknyák, vásznak, schiffonok és mindenféle fehérneműek **a legolcsóbb szigorú szabott árak mellett kaphatók.**

### Ifj. Klein Ignác,

Piacz-utca 24. Kistemplommal szemben.